

■ Condiția teatrului itinerant

■ În întâmpinarea cerințelor publicului de la sate

În ultimele trei decenii, mișcarea noastră teatrală și-a câștigat un loc de prestigiu în contextul teatrului internațional, iar astăzi, numărul spectatorilor nu este numai incomparabil mai mare față de cel din trecut, dar, ceea ce este mai important, aria socială a publicului spectator s-a lărgit, ea cuprinzând astăzi în chip firesc categorii care, în trecut, nu cunoșteau deloc sau aproape deloc spectacolul teatral. Ne referim în primul rând la spectatorii țărani al căror gust pentru „reprezentatie“ a fost dezvoltat treptat în acești ani ai noștri, încât astăzi există comune, sate și chiar cătune, în care fenomenul scenic este mult prețuit și îndrăgit dar și întâmpinat cu exigență mereu sporită de către public.

Teatrul nostru. Teatrul de revistă și comedie „Ion Vasilescu“, singurul teatru itinerant din țară — și unul din puținele din Europa și din lume — străbate de aproape un sfert de secol, zi de zi, cu câte două și trei trupe, întinderile Bărăganului și se poate mindri pe drept cuvânt, că în multe așezări omenești el a mijlociu localnicilor primul contact cu spectacolul teatral — pe scene la început improvizate în aer liber sau altcum adaptate condițiilor locale.

Un asemenea teatru itinerant cere o cunoaștere cât mai exactă a publicului său, mereu același și mereu altul, cu o pregătire și un nivel de recepție și înțelegere a actului artistic, ce cresc sub ochii noștri, paralel cu transformările structurale încercate de așezările noastre, deopotrivă orășenești și rurale.

De curind, am avut o seamă de întâlniri cu spectatorii în comunele Minăstirea, Găujani (unde se află și un mare șantier național al tineretului), Giurgiu-Răzmireni, Bolintinul din Deal și altele. Prezentasem

acolo ultimele noastre spectacole, lucrate pe scrieri dramatice originale, actuale: Eu sînt tatăl copiilor de Angela Bocancea — și O fată imposibilă de Virgil Stoenescu. Aceste întâlniri au demonstrat din partea spectatorilor țărani o înțelegere nuanțată a textului, o participare sensibilă la evenimentele ce se petrec pe scenă. Cu ani în urmă, foarte greu am fi putut prezenta asemenea spectacole în multe din comunele citate. Nu exista încă, în afara premiselor unei educații artistice, și condițiile materiale unor reale mijlociri practice a experiențelor artistice. Astăzi, cînd televiziunea și radio-ul reprezintă totuși o mare „conurență“ pentru noi, sălile căminelor culturale, multe din ele clădiri noi și bine utilizate, sînt arhiplene, populate de spectatori entuziaști, de un public atent, care se dovedește cîteodată mai însetat de spectacol chiar decît orășenii.

În trecut, încercările noastre de a prezenta piese din marele repertoriu românesc și universal nu s-au bucurat întotdeauna de succes, spectatorii satelor preferau reprezentațiile muzicale și mai ales concertele de muzică populară românească. Astăzi Doctor fără voce, de Molière, Mitică Popescu de Camil Petrescu fac și ele săli pline. Ceea ce ne îndreptățește să încercăm, în curînd, a prezenta în comune și sate Cymbeline. Pur-tăm toată nădejdea dacă nu chiar certitudinea că Shakespeare „la sate“ se va bucura și el, nu doar de o bună primire, dar mai ales de înțelegere și satisfacția estetică a spectatorilor.

Contactul cu publicul rural ne este în mod continuu și nemijlocit necesar pentru a putea urmări și înregistra îndeaproape evoluția lui spirituală, pentru a putea ști ce fel de spectacole și unde să le putem prezenta. Din întâlnirile cu spectatorii ne-am putut da sea-

ma de dedicatie lor pentru comedia, pentru spectacolul contemporan, dar mai ales pentru piesele care dezbat probleme ale satului zilelor noastre, așa cum este cazul comediei Siciliana de A. Baranga și O fată imposibilă de Virgil Stoenescu. Din păcate, în această direcție, dramaturgii noștri nu sînt deosebiți de mărinimoși; s-au scris puține lucrări de acest gen și nu întodeauna la nivelul exigențelor publicului.

Datorită condiției sale specifice — pentru că această condiție specifică există, oricît ar încerca unii s-o nege — teatrul itinerant cere montări simple, de o mare mobilitate, ușor adaptabile oricărui tip și oricărei dimensiuni scenice (nu peste tot condițiile sînt optime), mai ales îi cere acestui teatru să ofere spectacole de o mare și neechivocă accesibilitate. Nu este ușor să lucrezi într-un asemenea teatru. Componenții lui, îndeosebi actorii, sînt ținuți să depună eforturi considerabile (de care sînt scutiți, poate, în alte teatre), uneori de-a dreptul eroice. Trupa noastră, modest pion al mișcării noastre teatrale, este fericită (și mîndră) că își poate îndeplini menirea socialist și artistic educativă ce-i revine, străduindu-se să prezinte, chiar și pe cele mai modeste scene, reprezentații în condiții de premieră. De-a lungul anilor, ne-am format prieteni credincioși pe întreg cuprinsul județului Ilfov și în județele limitrofe, spectatori care ne așteaptă și ne urmăresc de ani de zile reprezentațiile, care ne scriu și ne mărturisesc, cu regularitate, în scrisori, părerile, dorințele, ba ne și sprijină, devenind aghători în rîndul celorlalți săteni, mobilizîndu-și prietenii și familiile la vizionarea spectacolelor. Ne bucurăm în multe așezări rurale de înțelegerea activă a organelor locale, dar mai ales a directorilor de cămine culturale, fără de care activitatea teatrului nostru itinerant ar fi nepus de precară, dacă nu chiar sterilă. Nu ne ferim însă s-o spunem — situația nu este aceeași pretutindeni. Uneori după o deplasare de zeci sau poate sute de kilometri, pe ger, ploaie sau căldură toridă, mai găsim cămine culturale încuiate, săli nepregătite, scene improprii prezentării unor spectacole teatrale.

Condiția itinerantă a teatrului nostru — și faptul că în mod practic sîntem aproape singura instituție artistică care joacă în comunele și satele județului Ilfov în mod permanent — determină și caracterul complex al trupei noastre, aria sa neobișnuit de întinsă, de la simplul concert de muzică populară, concert de muzică ușoară, revistă sau comedie muzicală, pînă la spectacolul de dramă. Această complexitate corespunde unei situații obiective și ideal ar fi fost dacă ea s-ar fi extins și asupra unor spectacole cu păpuși sau de operetă. Deocamdată, însă, sîntem mulțumiți și putem eștiga bătălia pentru calitatea repertoriului, a spectacolului ca atare, în așa fel ca nivelul artistic să fie la nivelul oricărei reprezentații bucureștene, pentru ca mesajul de artă și cultură să corespundă exigențelor mereu crescînde ale

publicului rural. Fără îndoială că teatrul nostru trebuie să depună încă multe eforturi pentru a-și realiza munca sa artistică — aceea de a fi un teatru cu adevărat popular. Și aceasta, pornind de la creșterea exigenței în selectarea repertoriului, pînă la munca dusă cu actorii, care aici, mai mult decît în altă parte, trebuie să întrunească atribuțiile unui interpret total. Găsim greu încă acele lucrări dramatice care să mulțumească în mod egal publicul de la orașe și sate, mai ales piesele în proză. Năzuim ca printr-un efort comun al tuturor compartimentelor teatrului nostru să acordăm prețuirea publicului de la sate cu, și pornind de la propria noastră exigență! Am fi foarte satisfăcuți dacă și alte teatre bucureștene ar prezenta mai des spectacole în satele și comunele noastre, aceasta ar contribui imens la diversificarea repertoriului prezentat. Din păcate, înțilnim în drumurile noastre încă multe improvizații, adevărate „șuşanle”, sub diverse patronaje, care nu pot contribui cu nimic la dezvoltarea gustului artistic și, ceea ce ne miră și mai mult, este că A.T.M.-ul care prin excelență ar fi trebuit să organizeze, sub prestigioasa sa egidă, unele spectacole de ținută, destinate acestui mediu, în ultimul timp, prezintă adevărate improvizații, care în nici un caz nu ne pot servi drept model.

Trăim sub semnul unor mari evenimente politice, cea de a XXX-a aniversare a eliberării Patriei noastre de sub jugul fascist și cel de al XI-lea Congres al Partidului Comunist Român — și înțelegem să concentrăm toate eforturile noastre, unei activități de înaltă ținută artistică sub toate aspectele, pentru a cinsti cum se cuvine marile sărbători ce încununează pe făuritorii României Socialiste libere și independente, în drumul ei glorios spre fericire, bunăstare, progres.

